

# De vereniging van Afscheidenen en Kruisgemeente

## De vereniging van 1869

In mei 1869 ontving de kerkeraad een brief van de secretaris der Synodale Commissie, met de vraag of men zich verenigen kon met een samengaan met de Christelijke Afscheidenen. Het antwoord luidde: Ja, mits men zich zou houden aan de Synode van Dordrecht 1618/1619.

Op 18 juni 1869 werd deze vereniging landelijk een feit. De verenigde kerken gingen de naam dragen van "Christelijke Gereformeerde Kerk". Zwartsluis volgde zonder bezwaar. Er werd nog geen halve bladzijde gewijd aan deze toch niet onbelangrijke gebeurtenis.

Reeds op 6 juli kwamen de beide kerkeraden bijeen in de consistorie aan de Nieuwe Sluis, onder presidium van de predikant der Afscheidenen Ds. W.S. Veltman.

We nemen over: Art. 1

Al de leden zijn tegenwoordig, als: Ds. W.S. Veltman, de ouderlingen J. van Veen, G. Keizer, W. Ester, H. Kragt en de diakenen J. Korporaal, W. Smit, H. Woelderink, J. Smit, Soer en IJsmen en de kerkmeester J. Post.

Natuurlijk kwam nu de vraag aan de orde of er een tweede predikant zou worden beroepen. Men was unaniem van mening dat de financiële draagkracht der gemeente zulks niet toeliet.

Het doet vreemd aan dat hoewel men ermee accoord was gegaan dat de beide gemeenten één lichaam werden – er van de zijde van de Kruisgemeente bezwaar werd gemaakt tegen de aanstelling van Ds. Veltman. Men wilde hierover eerst de mansleden raadplegen. Eén diaken wilde hem eerst wel eens horen preken, maar ouderling W. Ester protesteerde hiertegen en antwoordde "dat Zijne Eerwaarde reeds genoeg bekend is omtrent de wijze van prediken en ook omtrent den omgang met de leden der gemeente, daarom acht hij dit niet nodig, en alzoo wordt dit laatste door W. Ester aangevoerde met algemeene stemmen goedgekeurd".

Nog geen maand later gaat men over tot het formeren van een drietal! Passeerde men dan toch Ds. Veltman? Hoewel het notulenboek hierover niets zegt, geloven we dat hij in dit stadium reeds een beroep had van Musselkanaal, waar hij op 5 december 1869 de dienst aanvaardde.

Na tevergeefs Ds. Kleinendorst en Ds. Schoemaker te hebben beroepen, slaagde men met Jodocus Freerks Petersen van Nijeveen. Deze in Duitsland geboren predikant zou zijn ambt in Zwartsluis niet lang vervullen. Reeds op 30 oktober 1870, dus binnen een jaar na zijn komst, overleed hij op de leeftijd van 40 jaar.

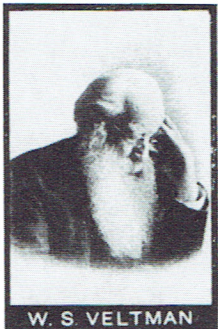
Zijn laatste preek handelde over Jes. 40:6,7,8. Tijdens zijn ambtsbediening bleek dat toch niet alle leden de samensmelting der beide kerken probeerden.

De leden K. v.d. Plas, P. Sijp en W. Terwee kwamen niet meer ter kerke. Gevraagd naar de redenen verklaarden zij het met de Vereniging niet eens te zijn en daarom wilden ze op de kerkeraad verschijnen, hetgeen werd ingewilligd.

In art. 4 wordt vermeld: "Genoemde personen verschijnen, maar nadat zij er nauwelijks waren, verlaten zij weder ontijdig de vergadering".

De kerkeraad nam een afwachtende houding aan, maar de protesterende leden onttrokken zich. Later bleken ze te vergaderen in een schuur die ze huurden van J. Smit, een ouderling van de Christelijke Gereformeerde Kerk! De kerkeraad oordeelde dat hij die schuur niet langer aan "het volkje" mocht verhuren.

In 1870 werd het kerkgebouw verhoogd en vergroot; er kwam een galerij in. De heer van Zanten maakte het bestek en de verbouwing werd gegund aan J. Beuker, die met f 2375,- de laagste inschrijver was.



*Ds. W.S. Veltman, predikant van de Christ. Afscheiden Gemeente 1868-1870.*

Ook het schoolgebouw werd verbeterd. Voor *f* 370,43 klaarde de firma Wed. L. Stam dit karwei.

Na het overlijden van Ds. Petersen werd de kerkeraad weer voorgezeten door ouderling J. van Veen. De consulent Ds. O.C. Doornbos en meester Postma namen de catechisaties voor hun rekening. Lang was dit niet nodig, want de eerste predikant die men beriep, Ds. W.F. Postmus van Bodegraven, nam het beroep aan.